

Kommunale regnskaber med vækst på ældre- og socialområdet

For første gang siden 2012, hvor kommunerne havde ekstraordinært høje anlægsbudgetter, overholder kommunerne deres budgetter for både service- og anlægsudgifterne. Men det demografiske udgiftspres og udfordringerne på socialområdet skinner tydeligt igennem dette overordnede resultat.

I efteråret 2019 var det ikke kun på himlen, at de grå skyer dannede baggrundsbilledet for hverdagen, så langt øjet rakte. Også udsigterne til en overholdelse af de kommunale budgetter så dystre ud. Både KL's og kommunernes egne prognoser var entydige. Der var udsigt til, at kommunerne ville overskride budgetterne på både service og anlæg. Man så derfor ind i en sanktion for overskridelse af budgetterne på service. Finansministeren har ikke hjemmel til at sanktionere kommunerne for overskridelse af anlægsbudgetterne. Kommunerne har derfor undgået sanktioner på trods af relativt store budgetoverskridelser på anlæg. Men økonomiaftalen har i flere år indeholdt en "løftet pegefinger", som i aftalen for 2020 var formuleret som "..., at det er en central forudsætning for økonomiaftalen, at både den aftalte kommunale serviceramme og anlægsramme i 2020 overholdes i budgetterne og regnskaberne." På serviceområdet forholder det sig modsat. Her er der ikke hjemmel til at undlade en sanktion ved overskridelse af budgetterne. Og da budgetterne på service i 2018 kun lige netop

THEIS AGGER PAPE

konsulent
KL's økonomiske
sekretariat

blev overholdt i kraft af en kollektiv o-bremssning, var det klart, at regnskabsprognoserne for 2019 også krævede handling. Kommunernes regnskaber for 2019 blev offentliggjort af Danmarks Statistik den 21. april. Tallene viser, at manøvreren lykkedes. Kommunerne har brugt ca. 251,9 mia. kr. på velfærden. Det betyder, at udgifterne til service er steget med 225 mio. kr. siden 2018. Kommunernes bruttoanlægsudgifter i regnskabet for 2019 er opgjort til 18,1 mia. kr. Man skal tilbage til før kommunalreformen, hvis man skal finde et tilsvarende lavt niveau, og de foregående år har alle været i lejet omkring 19,5-20 mia. kr.

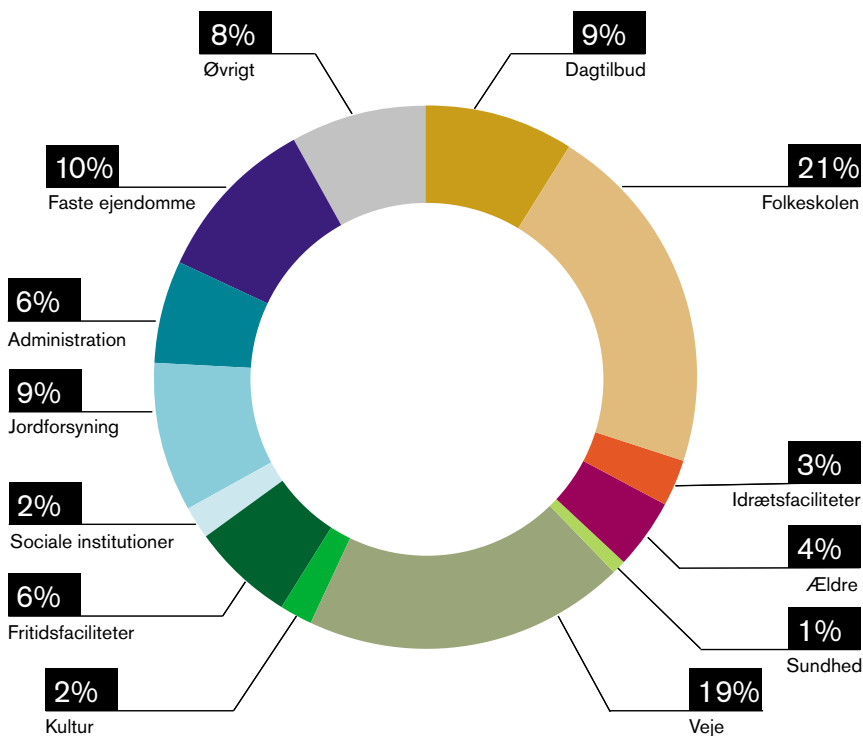
Regnskaber fortæller

Kommunernes økonomi er en supertanker. Det er derfor meget svært at dosere bremsekraften, når 98 individuelle kommuner skal træde på bremsen samtidig, så de lander nøjagtigt på budgettet, som det skete i 2018. I 2019 rammer vi 0,4 pct. under de lagte budgetter svarende til en god milliard. Kigger man på tværs af serviceområderne, er det imidlertid tydeligt, at det ikke er alle områder,

hvor det er muligt at bremse lige hårdt op. Udgiftspreset blokerer. Demografien er fortsat den helt store udgiftsdriver. På ældreområdet overskred 65 kommuner deres budget, og samlet set overskred kommunerne deres budgetter med 0,4 mia. kr., på trods af at kommunerne havde lagt en række budgetter, der lå væsentligt over regnskabet for 2018. Kommunerne endte derfor med at bruge 1,2 mia. kr. mere på ældreområdet i 2019 end i 2018. Det specialiserede socialområde udfordrer fortsat kommunerne økonomisk. Der er flere forskellige forklaringer på udgiftspreset, herunder flere borgere med diagnoser, stigende levealder, større kompleksitet i sagerne mv. Det afspejler sig i regnskabet ved, at udgiftsudviklingen fra tidligere år fortsætter. Kommunerne overskridere deres budgetter med lige knap 2 mia. kr., og ud af de 98 kommuner er det 87 kommuner, hvor budgettet er skredet. Den udvikling skal dog ses i lyset af, at budgetterne for 2019 var til den stramme side set i lyset af regnskabet for 2018. Udviklingen fra regnskabet i 2018 og til regnskabet i 2019 er derfor kun på 700 mio. kr.

KOMMUNERNES ØKONOMI ER EN SUPERTANKER. DET ER DERFOR MEGET SVÆRT AT DOSERE BREMSEKRAFTEN.

Fordelingen af udgifter i kommunernes anlægsregnskaber for 2019

Behov for skoler og veje

Kommunernes anlægsudgifter holdt sig som sagt inden for det budgetterede i 2019. Det skyldes først og fremmest, at udgifterne var lavere end normalt, men økonomiaftalen gav også plads til lidt højere budgetter. Typisk har kommunernes anlægsudgifter varieret mellem 19,5-20 mia. kr. Selvom der er tale om et mindre forbrug end normalt, ser det ud til, at udgifterne fordeler sig, som de plejer. De helt store områder er folkeskolerne og de kommunale veje. De to områder udgør til sammen 40 procent af de kommunale anlægskroner, hvilket i 2019 svarer til 7,3 mia. kr. Fordelingen af de 18,1 mia. kr. til kommunernes anlæg ses i nedenstående figur. Noget tyder dog på, at det atypisk lave niveau for anlægsudgifterne godt kunne være en enlig svale. Mange kommuner peger på, at det regnfulde efterår har ført til udsættelser på mange projekter. Statistikkerne siger da også, at det er det mest regnfulde efterår, siden man begyndte at opføre det i 1874.

Der er derfor grund til at tro, at en række udgifter på de anlægsprojekter i stedet vil falde i det næste regnskabsår. Hvis man dertil lægger Covid-19-krisen og den deraf følgende aftale om at fjerne anlægsloftet for 2020 og igangsætte flere anlægsprojekter, vil det ikke være overraskende, hvis anlægsregnskabet for 2020 ender betydeligt højere end regnskabet for 2019. ■